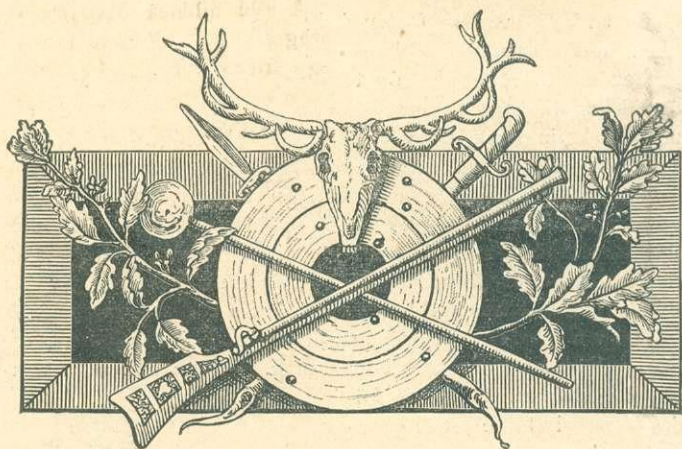

osony felépítményvel belül erősen lemélyesztve, kívül pedig gyep-tölddel kirakva. A tetőt rúdfrák képezhetik és szintén gyep-tölddel fedhetők be, általában az egész felépítményt akként kell maszkírozni, hogy az lehetőleg természetes külsőt mutasson, talán valami halomnak, avagy dombnak látsszék s hogy a csalódás annál tökéletesebb legyen, a gunyhót minden oldalról bokrok környezték és környékezték elöl, a lőrések irányában, úgy azonban, hogy a szabad kilátást és kilövést ne akadályozzák, mi okból czélszerű a kelletlen galyak eltávolítása. — Természetesen a ki- s bejárás czéljára megfelelő nyílásról is gondoskodni kell, mely a kunyhó hátsó részén alkalmazandó; a kunyhó talaját pedig fel kell hinteni erdei szénával, vagy szalmával, a belső nyirkosság ellensúlyozása végett. Hogy ülőhelyről sem szabad meglepedkezni, az magától értetődik; e czélra legczélszerűbb a tábori-szék. — A kunyhó elkészülte után huzamosabb ideig feléje se kell nézni a tájkának, hogy a környék teljesen elhagyottnak tűnjék fel; mikor jónak látjuk azután, végre elhelyezzük a csalétket és pedig legfeljebb 20 lépésnyi távolságra (semmi esetre se messzebb) a kunyhótól, pontosan a lőrések (ebből kettőnél több felesleges) irányában. Arra azonban ügyelni kell, hogy a hulla ne keresztben, hanem *fejfelé a lőrések felé fordítva hosszában* legyen kitéve, mert nem ritkán megesik, hogy egyszerre több torkos vendég is érkezik a lakomához, melyek közül aztán — midőn az elsőség felett egymással viaskodásra kelnek, vagy étkezésük közben — egy, a dög hosszában intézett lövéssel, vagy gyors duplázással, többet is el lehet ejteni. — Noha első napon biztos sikerre nem igen lehet számítani — kivált ha kóbor sasokról van szó, — mindamellett mégis meg kell kíséreni a lest a hajnali és késő délutáni órákban. Ha hajnali, illetve reggeli les a cél, akkor lehetőleg még sötétben foglalja el helyét a lövész.

(Vége következik.)

A kakasnélküli fegyverekről.

(Folytatás.)

A külső, vagyis oldaltfekvő szerszámú Hammerles-fegyverek sokkal egyszerűbbek a rejtett szerszámú kakasnélküli típusoknál. Szerszámuk, vagyis lakatszerkezetük a perkusziós fegyverekéhez hasonlít, ennél fogva igen könnyen szétszedhetők és tisztántarthatók — s ép oly tartósak is, mint a perkusziós fegyverek szerszám szerkezetete. Szóval semmi kívánni valót nem hagynak hátra a gyakorlatiaság és kéziesség szempontjából többé, minek folytán teljesen tárgytalanná vált az az idegenkedés, melylyel e rendszer iránt viseltetik a megcsontosodott konzervatív

feltogás, de annál inkább rászolgál a matadorok feltétlen elismerésére.

Egy hibájuk azonban mégis van ezeknek a legújabb szerkezetű fegyvereknek is és ez az, hogy eredeti (nem imitált) angol előállításban méregdrágák, a mennyiben — bár igen tévesen — a közfelfogás e nemben is az angol gyártmányokat tartja az egyedül elfogadhatóknak, a miről különben én magam is úgy voltam meggyőződve még csak nem régen is, — hanem a mióta (az ősz folytán) ez irányban tett beható tanulmányaim elfogultságomból kiábrándítottak, épen az ellenkező meggyőződésről kell számot adnom.

Ugyanis több belga és német gyáros különféle oldalszerszámú szerkezetű Hammerles-fegyvergyártmányát volt alkalmam tanulmányozhatni s egyben összehasonlítani egész gyűjtemény legújabb rendszerű, eredeti angol fegyverkészítményvel s mondhatom, a kontinens fegyvergyárosainak minden tekintetben való előnyére ütött ki a dolog.

Tapasztalatom — melyet nem késtem a belga és német fegyverkovácsok szakfolyóirataiban is közzé tenni — általában a következő: Az angol oldalszerszámú Hammerles-ek lakatszerkezetete — hasonlóan, mint a törzsök-rendszerrel [typus: *Greener*] — egytől-egyig, mintha csak komplikációk tekintetében egymással versenyezni akarnának, a lehető legbonyolódottabbak, — s emellett nagyrészt igen filigrán, sok kisebb-nagyobb darabból álló, tehát felette kényes összművet alkotnak.

A legerterjedtebb 23 különféle rendszert volt alkalmam tanulmányozhatni az angol gyártmányú fegyvereknél, de két fajtától eltekintve, melyek felette tökéleteseknek bizonyultak, — a többi oldalszerszámú formák közt egyetlen egyet se találtam olyat, a mely kielégíthette volna a szakembernek egy igazándiban tökéletesnek mondható lakatrendszerhez kötött igényeit!

Szaktanulmányozásaim közben, — vizsgálva a sok különféle czifra lakatszerkezetet — mindinkább meggyőződésé vált bennem az, az impresszió, hogy az angol inkább mechanikus, mint fegyverkovács, mert fegyverlakatműveik inkább valami szövevényes apró masinára (a spirális rugókat is hozzá képzelve!), avagy pedig repetíró-óra-szerkezetre, mint fegyverszerszámra (lakatra) emlékeztetnek! Általában az angol fegyverszerszámokban temérdek a tengely és csavar, kétségkívül a tartósság és a csalhatatlan jó működés rovására — és tényleg úgy is van, mert erősebb használat mellett gyakran javításra szorulnak, ép azért a régebbi, de kitűnően működő Anson-féle típust még most sem szoríthatták le a használat teréről egészen, sőt még igen sok ilyen kakasnélküli fegyvert látni használatban, mert tényleg, ha jól vannak készítve ezek, sokáig kiállják még a legerősebb strapációt is.

A belga, német és cseh (a Lebeda-féle) gyártmányokat véve szemügyre, az újítás terén itt is rengeteg produktummal találkozunk ugyan, de sietek hozzátenni, hogy sokkal praktikusabb irányban fejlődő kultusz érájában történik az, a jelszó: egyszerűség, tartósság — a régi perkusziós szerszám alapján, — és mondhatom, ezeknek a feladatoknak általában meg is felelnek, úgy hogy az angol gyártmányok fölénye immár ideális buborék gyanánt kezd szertefoszlani emiatt.

Ezek a kontinensen készült fegyverek valóban oly csinnal, izléssel vannak kiállítva s általában — a mi a fő! — minden tekintetben oly szolid összalkatú produk-

tumai a modern fegyveriparnak, hogy bizony az angol *Purdey, Csürcsil, Holland, A. Field* stb. hírneves fegyvergyáros-czégek elsőrendű gyártmányaival minden tekintetben kiállják az összehasonlítást, sőt bizonyos tekintetben, így az izléses kiállítás szempontjából, gyakran még felettük is állnak az angol fegyvereknek. *Lövésbeli preczizitásukról is szintén hasonlót mondhatok.* Nem egy olyan belga és német gyártmányú kakasnélküli fegyver volt kezemben, mely a 8-as számú keménysőrétet 80—90 lépésnyi távoból a leggyönyörűbben terítette a legkiválóbb átütő képességgel! Pedig ezek a belga és német fegyverek egészen potom árú furulyák voltak a 3—600 forintos, horribilis árú angol fegyverekhez képest: 120, 150 és 180 forintba került darabjuk, legfinomabb első

rendű damasztcsövekkel! De finom, szolid kiállítás tekintetében a 120 forintos is versenyzett a 300 forintos ejektoros angol gyártmányokkal Ezt pedig nem elfogultságból állítom, de a legbehatóbb tanulmányozás és összehasonlítás alapján teszem nyilvánvalóvá. De sőt bizvást állíthatom azt is, hogy *anyag* tekintetében se áll felette az angol fegyvergyártmány a hasonló minőségű belga, avagy német gyártmányúknak, sőt az összehasonlításból az tűnt ki, hogy eltekintve az igen finom, rendkívül drága angol fegyverektől, az olcsóbb minőségűek szolid kiállítás s egészben véve igazi jó anyag és *tiszta kidolgozás* tekintetében *alig*, vagy éppen *nem is mérkőzhetnek* a belga és német elsőrendű fegyverekkel — s ez nem csak a Hammerles-ekre, de a kakasos angol fegyverekre, tehát általában véve is áll. Érthetetlen tehát az a rajongás, a melylyel némelyek az angolon kívül más fegyverek iránt oly föltétlen exclusivitással viseltetnek!

Bizonyára nagy része lehet ebben annak az angolmajmoló hóbortnak, mely oly feltétlen hódolója és bámulója mind annak, a mi angol, nem is szólva itt azokról a zsebflanzoló, úrhatnám «gentlemanok»-ról, kik azt hiszik, hogy nem is lehet jó fegyver az olyan, a melyikért legalább is 4—600 forintot ki nem dobnak — az ablakon, csupán mert »sic«, a gavalléri kvalitást emelő körülmény koczkás habitus, tökhaj-fejfedő és koczkás észjárás mellett angol puskával is bírni! Pedig hát a király az összes főhercegekkel s magas vendégeivel egyetemben, a legnemesebb vadászegyszerűséggel, *Angliától távol készült* fegyverekkel felszerelve áll ki s felel meg horribilis eredményyel a vadászbecsületnek! Gödöllőn lehet ezt nagyon tanulmányozni, — de ám egyetlen angol puskát se látni senki kezében is.

De nem kívánom tovább részletezni ezt a dolgot, csak hangsúlyozom, hogy immár — a mit részemről rövid időnek előtte lehetetlennek tartottam volna, — az angol fegyverek s kivált a Hammerles-ek, leszorultak arról a mindenek felett álló piederstől, melyre a tájékozatlanság emelte őket!

LakatosKároly.

(Vége következik.)

ORNITOLÓGIA.

Bíbiczile (*Chaetusia gregaria*, Pall.) a magyar orniszban.

Halvágó-sas (*Pandion haliaetus*.)

A bíbiczile Magyarországon még eddig nem észleltett, ámbar *Fritsch* (Vög. Europ. 320. l.) azt mondja, hogy: »A bíbiczile Nyugat-Ázsiát és Kelet-Afrikát lakja és kivételesen megjelenik

Dalmáciában, Magyarországon, Németországban, Olaszországban és Dél-Spanyolországban«. *Fridvaldszky János* az »Aves Hungariae«-ban *Fritsch* nyomán e fajt a függelékben (188. l.) sorolja föl a kétesek között. Nincs tudomásom arról, hogy bárki is a bíbiczilét eddig megbízható adatok alapján konstataulta volna hazánkban.

A bíbiczilének Magyarországon való elfordulásáról egy frissen lőtt példány után csak ez évben sikerült meggyőződnöm, mely példányt véletlenül kaptam kézhez.

Szeptember 29-én ugyanis *Tata Tóváros* környékén, *gróf Eszterházy Ferencz* uradalmán, egy általuk ismeretlen madarat lőttek, melyet meghatározás és preparálás végett egy helybeli preparátornak küldtek volt be. A preparátor sem ismervén föl a fajt, hozzám hozta a Magy.

Nemz. Muzeumba a még friss állapotban lévő madarat. Én természetesen azonnal fölismertem az őszi tollazatban lévő fiatal bíbiczilét s mindent elkövettem, hogy azt megszerezsem a Magyar Nemz. Muzeum gyűjteménye részére, a hol annak legméltóbb helye is lett volna. Sajnos azonban, a gróf nem volt hajlandó ezen érdekes trofeájától megválni s így az első hiteles magyar példánya a bíbiczilének *gróf Eszterházy Ferencz* uradalmi gyűjteményét fogja ékesíteni, pedig az volna a cél, hogy az ilyen zoológiai ritkaságok a legelső magyar tudományos intézetben: a Magyar Nemzeti Muzeumban összegyűjtve, a nemzet közkincsét képezzék! A világhírű *British Museum* madártani gyűjteménye éppen hazafiai áldozatkészségének köszönheti világraszóló gazdagságát.

Kelt Budapesten, 1900. október 18.

Dr. Madarász Gyula.